

ชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา:

การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

ไอยดา กลิ่นอัน¹ Sopheaktra Hien¹ และ แก้วตา สาลีโพท¹

¹คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างของชื่อโรงเรียน ที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียน รวมถึงความเชื่อและค่านิยมของชาวเขมรที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ การศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้ข้อมูลชื่อโรงเรียนจากจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา จำนวน 119 ชื่อ ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบมีทั้งหมด 3 รูปแบบ เรียงตามลำดับความถี่มากไปน้อยได้แก่ คำบ่งบอก-คำ, คำบ่งบอก-คำ-ตัวเลข และคำบ่งบอก-คำ-อักษรย่อ ด้านที่มาและความหมายแบ่งได้เป็น 9 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ปรากฏมากที่สุด คือ กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน ส่วนกลุ่มที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษา และกลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับความหวัง จากการวิเคราะห์โครงสร้างชื่อและกลุ่มที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบสะท้อนความเชื่อและค่านิยมของชาวเขมรหลายประการ ดังนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาพุทธ ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ ค่านิยมเกี่ยวกับการเคารพนับถือบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม ค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่านิยมเกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์ และค่านิยมการให้ความสำคัญกับวันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ

คำสำคัญ: ชื่อโรงเรียน การตั้งชื่อ เสียมเรียบ อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

Names of Schools in Siem Reap, Cambodia: An Ethnosemantic Study

Aiyada Klinaon¹, Sopheaktra Hien¹ and Keawta Saliphot¹

¹Faculty of Humanities, Naresuan University

Abstract

This research paper is a report on an analysis of names of schools in Siem Ream, Cambodia. The purposes of this research are to study the names of schools with regard to naming structures, sources and meanings, and Khmer's beliefs and values. The data are 119 names of schools in Siem Ream, Cambodia. The results of the study are as follows. There are 3 forms of combination in the schools' naming structures: indicator-word combination, indicator-word-number combination, and indicator-word-abbreviation combination, the first type of which is the most frequent combination. In terms of sources and meanings, the names of schools can be classified into 9 groups. The most commonly found sources and meanings groups is schools' location and the least ones are types of education and hope. The mentioned findings reflect various Khmer's beliefs and values: Buddhist beliefs, gratitude, respect for people who do social

benefits, relationship with nature and environment, friendship and relationship and dates of crucial events.

Keywords: Names of Schools, Naming, Siem Reap, Ethnosemantics

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศกัมพูชาและประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา และรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากประเทศกัมพูชามีพรมแดนทางทิศเหนือและทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศไทย ทำให้ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนทางการค้ากันเป็นปริมาณมาก โดยเฉพาะสินค้าด้านการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภค (กองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2558) นอกจากนี้ศิลปวัฒนธรรมไทยและเขมรยังมีความคล้ายคลึงกัน การศึกษาด้านวัฒนธรรมเขมนั้นนอกจากการศึกษาเรื่องความเชื่อ พิธีกรรม หรือประเพณีแล้ว ภาษาเขมรก็จัดเป็นวัฒนธรรมเขมรอีกประการหนึ่งที่เมื่อศึกษาถึงลงไปแล้วสามารถสะท้อนลักษณะการมองโลก ทักษะคติ ความเชื่อ และค่านิยมของคนในสังคมเขมร

ในประเทศไทยมีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคมวัฒนธรรมตลอดจนความคิดและโลกทัศน์ของเจ้าของภาษาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษากลวิธีการตั้งชื่อต่างๆ ที่สะท้อนความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคม เช่น นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของ วนิดา เจริญสุข (2534) ชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของ กฤติกา ชูผล (2554) และยังพบงานวิจัยของไทยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของภาษากับความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมเขมรด้วย เช่น การศึกษาคำเรียกพืชผักในภาษาเขมรมาตรฐานตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของ สุรชาติพิทย์ รัฐปัทย์ (2558) ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสภาพสังคมวัฒนธรรมของชาวเขมรหลายประการ ได้แก่ โลกทัศน์ของชาวเขมรที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การจัดการพื้นที่และการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ความคิดและวิถีชีวิตของชาวเขมร และความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาภาษาเขมรกับความเชื่อและค่านิยมที่สื่อผ่านภาษาที่ใช้กันยังมีข้อจำกัดอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ เพื่อเป็นการศึกษาโครงสร้างของชื่อโรงเรียน ที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียน รวมถึงความเชื่อและค่านิยมต่างๆ ที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียน ซึ่งการศึกษาดังนี้ นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้เรื่องคำศัพท์ภาษาเขมรแล้ว ยังสอดคล้องกับนโยบายการเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือ อาเซียน (ASEAN) คือส่งเสริมให้เรียนรู้ภาษาและเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศกัมพูชาที่มีเขตติดต่อกับประเทศไทย การศึกษาชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์นี้ จะช่วยให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวเขมรที่ชัดเจนมากขึ้น

2. ทฤษฎีอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2556, น. 77) ให้ความหมายของชาติพันธุ์ไว้ว่าหมายถึง เอกลักษณ์ทางสังคมของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นเพราะบุคคลนั้นหรือกลุ่มนั้นมีวัฒนธรรมที่เฉพาะและแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ การศึกษาด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) เป็นการศึกษาภาษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องพันกับสังคมอย่างแนบแน่นจนแทบแยกไม่ออก นักสังคมวิทยาต้องเข้าใจมโนภาพต่างๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันนักมานุษยวิทยาหรือนักชาติพันธุ์วิทยาก็ต้องเข้าใจมโนภาพต่างๆ เกี่ยวกับสังคมเราเช่นกัน คณะผู้วิจัยพบว่ามีการศึกษาคำเรียกชื่อสิ่งต่างๆ โดยใช้ทฤษฎีทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อเข้าถึงระบบความรู้ ความนึกคิดของชาวบ้านหรือชนเผ่าใดเผ่าหนึ่งโดยศึกษาภาษาของเขา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2529, น. 45) ดังนั้นการวิเคราะห์ความหมายของคำและโครงสร้างของภาษาของกลุ่มคนใดกลุ่มชนหนึ่งจะทำให้เราทราบถึงการมีและไม่มีของสิ่งต่างๆ ในแต่ละวัฒนธรรมโดยพิจารณาจากคำศัพท์ที่ปรากฏในภาษานั้น นอกจากนี้การมีคำศัพท์ปรากฏแสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นมีอยู่อย่างมีนัยสำคัญในสังคมนั้นด้วย

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2546 อ้างอิงใน อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557, น. 31) เป็นบุคคลสำคัญในวงการศึกษาวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ในประเทศไทย ซึ่งได้สรุปหลักการที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ไว้ 5 ประการต่อไปนี้

1. คำในภาษาเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ดังนั้นการวิเคราะห์คำทำให้เห็นและเข้าใจถึงมโนทัศน์ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจระบบความรู้ความคิดและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้
2. ข้อมูลที่ต้องใช้ได้มาอย่างเป็นธรรมชาติและวัตถุวิสัย
3. เน้นการวิเคราะห์ความหมายของคำ
4. ผู้วิเคราะห์ต้องใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์สามารถตรวจสอบได้
5. เป้าหมายของการวิเคราะห์คือการตีแผ่ระบบความรู้จากมุมมองของชาวบ้านไม่ใช่จากมุมมองของผู้วิเคราะห์

จากทฤษฎีที่กล่าวข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดและค่านิยมของชาวเขมรได้

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างของชื่อโรงเรียน ที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียน รวมถึงความเชื่อและค่านิยมของชาวเขมรที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ คณะผู้วิจัยจึงเลือกใช้ข้อมูลชื่อโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา จากรายงานบัญชีชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเสียมเรียบประจำปีการศึกษา 2561-2562 ของสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาเยาวชนและกีฬาจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา รวมทั้งสิ้นจำนวน 119 ชื่อ โดยคณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าของภาษา ผู้รู้ และผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการตั้งชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยและช่วยให้ข้อวิเคราะห์ที่ได้เป็นไปตามหลักการของทฤษฎี

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรกคือโครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเด็นที่สองคือที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ และประเด็นสุดท้ายคือ ความเชื่อและค่านิยมของชาวเขมรที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 โครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบทั้งหมด 119 ชื่อ พบว่าโครงสร้างของชื่อโรงเรียนประกอบด้วยคำบ่งบอก¹ คำ² อักษรย่อ³ และตัวเลข⁴ สามารถจำแนกโครงสร้างได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

4.1.1 คำบ่งบอกและคำ ประกอบไปด้วยคำบ่งบอกและคำตั้งแต่ 1 – 4 คำ ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่มีโครงสร้างชื่อเป็นคำบ่งบอกและคำตั้งแต่ 1 – 4 คำ

โครงสร้างชื่อ	ชื่อโรงเรียนภาษาเขมร	สัทอักษร	คำแปลภาษาไทย
คำบ่งบอก + คำ	អនុវិ.ប្រឹម	?anu?ɓi?ɓji:3lai prɛj	អនុវិ.+ប្រឹម มัธยมต้น + ปรีอ
คำบ่งบอก + คำ + คำ	អនុវិ.ហ៊ុន សែន គ្រួស	?anu?ɓi?ɓji:3lai hun saen kru:ʰ	អនុវិ.+ហ៊ុន សែន+គ្រួស มัธยมต้น + ฮุน เซน + กรวด
คำบ่งบอก + คำ + คำ + คำ	វិ.សម្តេចតេជាហ៊ុន សែន សម្ព័ន្ធភាព	ɓi?ɓji:3lai somdac deco: hun saen sompooanəphizp	វិ.+សម្តេចតេជា+ហ៊ុនសែន+សម្ព័ន្ធភាព มัธยมปลาย + สมเด็จเตโช + ฮุน เซน + สัมพันธ์ภาพ
คำบ่งบอก + คำ + คำ + คำ + คำ	វិ.ចំណេះទូទៅនិង បច្ចេកទេសពួក	ɓi?ɓji:3lai comneh tutei nɔŋ paccaekka?teh pūz?	វិ.+ចំណេះទូទៅ+និង+បច្ចេកទេស+ពួក มัธยมปลาย + การศึกษาขั้นพื้นฐาน + และ + เทคนิค + พวก

¹ ในงานวิจัยนี้คำบ่งบอก หมายถึง คำที่อยู่หน้าชื่อโรงเรียน ทำหน้าที่แสดงระดับช่วงชั้นการศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วงชั้น ได้แก่ วิ. หมายถึง มัธยมปลาย และ អនុវិ. หมายถึง มัธยมต้น

² คำ หมายถึง รูปภาษาที่มีความหมายในตัวเอง ซึ่งในการศึกษาคำครั้งนี้ยึดตามความหมายที่เจ้าของภาษาเป็นผู้ให้ความหมาย ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์

³ อักษรย่อ หมายถึง พยัญชนะที่ปรากฏร่วมกับคำในชื่อโรงเรียน ซึ่งพยัญชนะเหล่านี้มาจากชื่อองค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน

⁴ ตัวเลข หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้แทนจำนวน วันที่ หรือปีซึ่งมีความสำคัญหรือมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

4.1.2 คำบ่งบอก คำ และตัวเลข ประกอบไปด้วยโครงสร้างย่อย 3 รูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่มีโครงสร้างชื่อเป็นคำบ่งบอก คำ และตัวเลข

โครงสร้างชื่อ	ชื่อโรงเรียนภาษาเขมร	สัทอักษร	คำแปลภาษาไทย
คำบ่งบอก + คำ + ตัวเลข	វិ.ស្វាតេជោ ៣១៧	ʔiːʔsjiːʔlai snaː decoː bɔi roːj dop pram piː	วิ. + สวาเตเตา + ๓๑๗ มัธยมปลาย + ฝีมืออำนาจ + 317
คำบ่งบอก + ตัวเลข (วันที่) + คำ	វិ. ២៨ មករា	ʔiːʔsjiːʔlai mæpʰəj pram bɔi makara	วิ. + ๒๘ + មករា มัธยมปลาย + 28 + มกราคม
คำบ่งบอก + ตัวเลข (วันที่) + คำ + ตัวเลข (ปี)	វិ. ១០ មករា ១៩៧៩	ʔiːʔsjiːʔlai dop makara muɔj poan pram buɔn roːj cɔt sɔp pram buɔn	วิ. + ๑๐ + មករា + ១៩៧៩ มัธยมปลาย + 10 + มกราคม + 1979

4.1.3 คำบ่งบอก คำ และอักษรย่อ โครงสร้างของชื่อรูปแบบนี้พบเพียง 1 ชื่อ ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่มีโครงสร้างชื่อเป็นคำบ่งบอก คำ และอักษรย่อ

โครงสร้างชื่อ	ชื่อโรงเรียนภาษาเขมร	สัทอักษร	คำแปลภาษาไทย
คำบ่งบอก + คำ + อักษรย่อ	វិ. អាណុលាគី C F C	ʔiːʔsjiːʔlai ʔəraŋ sakoː CFC	วิ. + អាណុលាគី + C F C มัธยมปลาย + อารัญสาคร + CFC (ชื่อองค์กร)

โครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบทั้ง 3 รูปแบบเรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏมากไปน้อยได้ดังนี้ อันดับหนึ่ง โครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอกและคำ คิดเป็นร้อยละ 96.64 อันดับสอง โครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอก คำ และตัวเลข คิดเป็นร้อยละ 2.52 และอันดับสุดท้าย คือ โครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอก คำ และอักษรย่อ คิดเป็นร้อยละ 0.84 มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และร้อยละการปรากฏของรูปแบบโครงสร้างชื่อโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเสียมเรียบ

อันดับ	โครงสร้างของชื่อโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเสียมเรียบ	ความถี่	คิดเป็น (ร้อยละ)
1	คำบ่งบอกและคำ	115	96.64
	คำบ่งบอก + คำ	94	78.99
	คำบ่งบอก + คำ + คำ	17	14.29
	คำบ่งบอก + คำ + คำ + คำ	3	2.52
	คำบ่งบอก + คำ + คำ + คำ + คำ	1	0.84
2	คำบ่งบอก คำ และตัวเลข	3	2.52
	คำบ่งบอก + คำ + ตัวเลข	1	0.84
	คำบ่งบอก + ตัวเลข + คำ	1	0.84
	คำบ่งบอก + ตัวเลข + คำ + ตัวเลข	1	0.84
3	คำบ่งบอก คำ และอักษรย่อ	1	0.84
	คำบ่งบอก + คำ + อักษรย่อ	1	0.84

จากตารางแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่ปรากฏความถี่มากที่สุดคือ โครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอกและคำ 1 คำ พบจำนวนทั้งหมด 94 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 78.99 ผลการวิจัยที่พบอาจสะท้อนความคิดของชาวเขมรได้ว่า ชาวเขมรต้องการชื่อโรงเรียนที่สั้น กระชับ เหมาะสำหรับการจดจำ อีกทั้งการที่ชื่อโรงเรียนมีโครงสร้างประกอบด้วยคำบ่งบอก คำ อักษรย่อ และตัวเลขนั้นเป็นวิธีการตั้งชื่อที่แตกต่างไปจากการตั้งชื่อคนหรือสิ่งอื่นๆ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ คำ อักษรย่อ และตัวเลขที่ปรากฏในชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบยังมีที่มาและความหมายหลายประการ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ค่านิยมและความเชื่อของชาวเขมรในจังหวัดเสียมเรียบต่อไป

4.2 ที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ

จากการศึกษาวิเคราะห์ที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบทั้ง 119 ชื่อที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าของภาษา คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนออกเป็น 9 กลุ่ม ทั้งนี้ชื่อโรงเรียน 1 ชื่ออาจจะประกอบด้วย 1 กลุ่มที่มาและความหมาย หรือประกอบด้วยหลายกลุ่มที่มาและความหมายก็ได้ ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ตัวอย่างชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่ประกอบด้วยหลายกลุ่มที่มาและความหมาย

ชื่อโรงเรียนภาษาเขมร	คำแปลภาษาไทย	กลุ่มที่มาและความหมาย
វិ.ហ៊ុនសែន សៀមរាប	มัธยมปลายฮุนเซนเสียมเรียบ	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนโรงเรียน
		กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อสถานที่ตั้งของโรงเรียน

វិ.ហ៊ុនសែន សៀមរាប /ʋiʔsji:ɕlai hun saen siɕmriɕp/ คำแปลภาษาไทย คือ มัธยมปลายฮุนเซนเสียมเรียบ ประกอบด้วยคำบ่งบอก + คำ + คำ ซึ่งคำที่นำมาประกอบชื่อ 2 คำนั้นมาจาก 2 กลุ่มที่มาและความหมาย ดังนี้

វិ.	/ʋiʔsji:ɕlai/	หมายถึง มัธยมปลาย จัดเป็นคำบ่งบอก
ហ៊ុន សែន	/hun saen/	หมายถึง ฮุน เซน จัดเป็นคำที่มีกลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนโรงเรียน
សៀមរាប	/siɕmriɕp/	หมายถึง เสียมเรียบ จัดเป็นคำที่มีกลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบแบ่งเป็นกลุ่มที่มาและความหมายได้ทั้งหมด 9 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่ใช้ชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อที่ตั้งของโรงเรียนมาประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียน กลุ่มที่มาและความหมายกลุ่มนี้ปรากฏความถี่มากเป็นอันดับหนึ่งพบ 90 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 64.29 แบ่งเป็นกลุ่มที่มาและความหมายย่อยได้ 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อหมู่บ้าน คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 25 ชื่อคิดเป็นร้อยละ 17.86 เช่น **มรฺฐิ.อีกฺฉฺ** /ʔanuʔɕiʔsji:ɔlai tək cum/ คือ มัชฌมตันน้ำชุม คำว่า **อีกฺฉฺ** /tək cum/ หมายถึง น้ำชุม เป็นชื่อของหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายย่อเกี่ยวกับชื่อดำบล คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อดำบลที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 59 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 42.14 เช่น วิ.สัมฤทธิ์ /ʋiːʔsjiː3lai somraoŋ/ คือ มัธยมปลายสำโรง คำว่า สัมฤทธิ์ /somraoŋ/ หมายถึง สำโรง เป็นชื่อของตำบลที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่ออำเภอ คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่ออำเภอที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 6 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 4.29 เช่น **หริ. มฺหฺรณฺ** /ʔanuʔɕiʔsji:ɕlai ʔaŋko:thom/ คือ มัธยมต้นนครใหญ่ คำว่า **มฺหฺรณฺ** /ʔaŋko:thom/ หมายถึง นครใหญ่ เป็นชื่อของอำเภอที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับการสนับสนุน คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่ใช้ชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อบุคคล องค์กร หรือเมืองที่รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนแก่โรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียน กลุ่มที่มาและความหมายกลุ่มนี้ปรากฏความถี่มากเป็นอันดับสองพบ 21 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.00 สามารถแบ่งเป็นกลุ่มที่มาและความหมายย่อยได้ 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อบุคคลที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อบุคคลที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 19 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 13.57 เช่น **มร.วิ. บัณฑิต ไสยรส** /?anu?ʔi?ʔsi:3lai hun saen

kru3h/ คือ มัธยมต้น ฮุน เซน กรวด คำว่า ហ៊ុន សែន /hun saen/ หมายถึง ฮุน เซน เป็นชื่อนายกรัฐมนตรีของประเทศกัมพูชาและเป็นบุคคลที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน

4.2.2.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อองค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อองค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อองค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.71 ดังนี้ វិ.អាព្វសាក្រ CFC /ʔiʔsji:3lai ʔəraŋ sako: CFC/ คือ มัธยมปลายอารัญสาคร CFC อักษรย่อ CFC ย่อมาจาก Caring For Cambodia เป็นองค์การของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ให้การสนับสนุนโรงเรียน

4.2.2.3 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อเมืองที่รัฐบาลให้การสนับสนุนโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อเมืองที่รัฐบาลให้การสนับสนุนโรงเรียนคือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อเมืองที่รัฐบาลให้การสนับสนุนโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.71 ดังนี้ វិ.ភ្នំព្រាមស្នួន /ʔiʔsji:3lai phnum kraom su:ʔon/ คือ มัธยมปลายภูเขาได้ซวน คำว่า ស្នួន /su:ʔon/ หมายถึง เมืองซวน ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นเมืองที่รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนแก่โรงเรียน

4.2.3 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่ใช้ชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบมาประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียน กลุ่มที่มาและความหมายกลุ่มนี้ปรากฏความถี่มากเป็นอันดับสามพบ 14 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 10.00 สามารถแบ่งเป็นกลุ่มที่มาและความหมายย่อยได้ 2 กลุ่มย่อย ดังนี้

4.2.3.1 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อวัดในจังหวัดเสียมเรียบ

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อวัดในจังหวัดเสียมเรียบ คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อวัดในจังหวัดเสียมเรียบมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 7 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.00 เช่น អនុវិភ្នំប៉ែន /ʔanuʔʔiʔsji:3lai kədeɲ beən/ คือ มัธยมต้นวัดมะค่าโมง คำว่า ក្តីប៉ែន /kədeɲ beən/ หมายถึง วัดมะค่าโมง เป็นชื่อวัดในจังหวัดเสียมเรียบ

4.2.3.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดเสียมเรียบ

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดเสียมเรียบ คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดเสียมเรียบมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 7 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.00 เช่น អនុវិញ្ញាប័ន

/ʔanuʔβiʔsji:ɕlai ba:joan/ คือ มัธยมต้นบายน คำว่า บายัน /ba:joan/ หมายถึง บายน หรือ ปราสาท บายน เป็นชื่อของสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดเสียมเรียบ

4.2.4 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติความเป็นมาของโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อบุคคลสำคัญในประวัติความเป็นมาของโรงเรียน คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่นำชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของโรงเรียนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 4 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ดังนี้ **អនុវិ.តាប៉ាង** /ʔanuʔβiʔsji:ɕlai ta: paŋ/ คือ มัธยมต้นตาปาง, **វិ.តាអី** /βiʔsji:ɕlai ta: ʔej/ คือ มัธยมปลายตาเอี้ย, **អនុវិ.ជួនសុខ** /ʔanuʔβiʔsji:ɕlai down sok/ คือ มัธยมต้นยายสุข และ **អនុវិ.តាពេន** /ʔanuʔβiʔsji:ɕlai ta: pe:n/ คือ มัธยมต้นตาเปน

4.2.5 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่นำคำที่หมายถึงธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ชื่อต้นไม้หรือลักษณะแหล่งน้ำ มาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 4 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.86 เช่น **វិ.ភ្នំក្រោមស្ទឹង** /βiʔsji:ɕlai ta: phnum kraom su:βon/ คือ มัธยมปลายภูเขาใต้ช้วน คำว่า **ភ្នំក្រោម** /phnum kraom/ หมายถึง ภูเขาใต้

4.2.6 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์ คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่นำคำที่เกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์ เช่น มิตรภาพ สัมพันธภาพ หรือ สามัคคี มาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 3 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.14 เช่น **វិ.សម័ត្តិ** /βiʔsji:ɕlai saməki:/ คือ มัธยมปลายสามัคคี คำว่า **សម័ត្តិ** /saməki:/ หมายถึง สามัคคี

4.2.7 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับวันสำคัญ

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับวันสำคัญ คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่นำวันที่ เดือน ปี หรือ วันที่และเดือนมาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 2 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 1.43 โดยกลุ่มที่มาและความหมายนี้สามารถแบ่งเป็นกลุ่มที่มาและความหมายย่อยได้ 2 กลุ่มย่อย ดังนี้

4.2.7.1 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับวันสำคัญของจังหวัดเสียมเรียบ

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับวันสำคัญของจังหวัดเสียมเรียบคือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำวันที่ เดือน และปีของวันสำคัญของจังหวัดเสียมเรียบมาใช้ในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.71 ดังนี้ **វិ.១០មករា ១៩៧៩** /βiʔsji:ɕlai dop 616akara muzj poan pram buɕn rɔ:j cɕt sɕp pram buɕn/ คือ มัธยมปลาย 10 มกราคม 1979 ซึ่งเป็นวันที่จังหวัดเสียมเรียบได้รับอิสรภาพจากรัฐบาลเขมรแดง

4.2.7.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับวันสำคัญของโรงเรียน

กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับวันสำคัญของโรงเรียน คือ กลุ่มที่มาและความหมายย่อยที่ได้นำวันที่ และเดือนของวันสำคัญของโรงเรียนมาใช้ในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.71 ดังนี้ วิ. ๒๘ ษกฏ /βiʔsji:3lai mɒpʰɛj pram b3i makara/ คือ มัธยมปลาย 28 มกราคม หมายถึง วันที่สร้างโรงเรียน

4.2.8 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษา

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษา คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่นำคำที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษา เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ เทคนิค มาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.71 ดังนี้ วิ. ๒๘ ษกฏ /βiʔsji:3lai comneh tutəi nɔŋ paccækkaʔteh pũ3ʔ/ คือ มัธยมปลายการศึกษาขั้นพื้นฐานและเทคนิคพวก คำว่า ๒๘ ษกฏ /comneh tutəi/ หมายถึง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และคำว่า ๒๘ ษกฏ /paccækkaʔteh/ หมายถึง เทคนิค

4.2.9 กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับความหวัง

กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับความหวัง คือ กลุ่มที่มาและความหมายที่นำคำที่เกี่ยวข้องกับความหวังมาใช้ในการตั้งชื่อโรงเรียนพบ 1 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 0.71 ดังนี้ หสริ. ๒๘ ษกฏ /ʔanuʔβiʔsji:3lai ci:kraɛŋ saŋkhəm/ คือ มัธยมต้นความหวังของจีแครง คำว่า ๒๘ ษกฏ /saŋkhəm/ หมายถึงความหวัง

กลุ่มที่มาและความหมายข้างต้นสามารถเรียงลำดับความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ อันดับหนึ่ง กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.29 อันดับสอง กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.00 อันดับสาม กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ คิดเป็นร้อยละ 10.00 อันดับสี่ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติความเป็นมาของโรงเรียนและกลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 2.86 เท่ากัน อันดับหก กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 2.14 อันดับเจ็ด กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับวันสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 1.43 และอันดับสุดท้ายร่วมกัน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาและกลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับความหวัง คิดเป็นร้อยละ 0.71 เท่ากัน มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ค่าความถี่และร้อยละการปรากฏของแต่ละกลุ่มที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเสียมเรียบ

กลุ่มที่	กลุ่มที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเสียมเรียบ	ความถี่	คิดเป็น (ร้อยละ)
4.2.1	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน	90	64.29
	4.2.1.1 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อหมู่บ้าน	25	17.86
	4.2.1.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อดำบล	59	42.14
	4.2.1.3 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่ออำเภอ	6	4.29
4.2.2	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนโรงเรียน	21	15.00
	4.2.2.1 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อบุคคลที่ให้การสนับสนุน	19	13.57
	4.2.2.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อองค์กรที่ให้การสนับสนุน	1	0.71
	4.2.2.3 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อเมืองที่รัฐบาลให้การสนับสนุน	1	0.71
4.2.3	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ	14	10.00
	4.2.3.1 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อวัดในจังหวัดเสียมเรียบ	7	5.00
	4.2.3.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับชื่อสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ในจังหวัดเสียมเรียบ	7	5.00
4.2.4	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติความเป็นมาของโรงเรียน	4	2.86
4.2.5	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	2.86
4.2.6	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์	3	2.14
4.2.7	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับวันสำคัญ	2	1.43
	4.2.7.1 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับวันสำคัญของจังหวัดเสียมเรียบ	1	0.71
	4.2.7.2 กลุ่มที่มาและความหมายย่อยเกี่ยวกับวันสำคัญของโรงเรียน	1	0.71
4.2.8	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษา	1	0.71
4.2.9	กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับความหวัง	1	0.71

จากการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้ทราบว่า การตั้งชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบคำนึงถึงปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ที่ตั้งของโรงเรียน หรือการสนับสนุนโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ คณะผู้วิจัยจะนำไปใช้วิเคราะห์ค่านิยมและความเชื่อของชาวเขมรต่อไป

4.3 ความเชื่อและค่านิยมของชาวเขมรที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ

ภาษาเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนค่านิยม ความคิด ความเชื่อและลักษณะการมองโลกของเจ้าของภาษานั้นๆได้ ดังนั้นการศึกษาวเคราะห์ชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชาโดยพิจารณาจากที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนจึงทำให้เห็นค่านิยมและความเชื่อของชาวเขมรได้ดังนี้

4.3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาพุทธ

จากการที่พุทธศาสนาเผยแพร่เข้าสู่บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 ส่งผลให้หลายอาณาจักรในบริเวณนี้รับพุทธศาสนามาเป็นศาสนาประจำอาณาจักรและยอมรับนับถือสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน ปัจจุบันรัฐธรรมนูญกัมพูชามาตรา 43 กำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของกัมพูชา อิทธิพลของพุทธศาสนาเป็นที่ฝังลึกอยู่ในความเชื่อ ค่านิยม และวิถีชีวิตในสังคมเขมรมาเป็นเวลายาวนานได้กล่อมเกล่าให้ชาวเขมรมีลักษณะอ่อนน้อมถ่อมตน ยกย่องผู้อาวุโส และมีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ อันเป็นค่านิยมที่สำคัญของชาวเขมร นอกจากวัดในพุทธศาสนาจะเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแล้วยังเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ต่างๆ โดยมีพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสรรพวิทยาการต่างมาตั้งแต่โบราณ ถึงแม้ว่าจะมีการปฏิรูประบบการศึกษาในสมัยที่กัมพูชาตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ส่งผลให้มีโรงเรียนใหม่ๆ สร้างอยู่นอกบริเวณวัดเป็นจำนวนมาก และระบบการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบการศึกษาแบบสากล รวมถึงผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเปลี่ยนจากพระสงฆ์เป็นครูที่เป็นฆราวาสก็ตาม แต่วัดยังมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่อีกมาก และมีการตั้งชื่อโรงเรียนตามชื่อวัดนั้นๆ ด้วย (យ៉ង់ ជី និងសិន សំណាង, 1999) เช่น អនុវិ.វត្តចក្រ/ʔanuʔiʔsji:ʔlai ʔoat co:ʔ/ คือ มัธยมต้นวัดจอก หรือ វិ. ហ៊ុន សែន វត្តស្វាយ /ʔiʔsji:ʔlai hun saen ʔoat sʔa:j/ คือ มัธยมปลาย ฮุน เซน วัดมะม่วง

4.3.2 ค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ

การศึกษาวิเคราะห์ชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบสะท้อนค่านิยมของชาวเขมร 5 ประการ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ ค่านิยมเกี่ยวกับการเคารพนับถือบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม ค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่านิยมเกี่ยวกับมิตรภาพและการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และค่านิยมการให้ความสำคัญกับวันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ

ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้ที่มีคุณูปการเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของชาวเขมร ค่านิยมนี้ปรากฏในการตั้งชื่อโรงเรียนโดยใช้ชื่อบุคคลหรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนซึ่งมีทั้งบุคคลชาวกัมพูชาเองและชาวต่างชาติ รวมถึงองค์กรต่างประเทศที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน ถือเป็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติข้อหนึ่งของศาสนาพุทธในมงคลทั้ง 38 ประการข้อที่ 25 “มีความกตัญญู” เช่น វិ.អារញ្ញ សាក្រ CFC /ʔiʔsji:ʔlai ʔəraŋ sakɔ: CFC/ คือ มัธยมปลายอารัญญสาคร CFC (Caring For Cambodia คือชื่อองค์กรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียน)

4.3.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการเคารพนับถือบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม

การนำพระนามของพระมหากษัตริย์และราชินี ชื่อนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ผู้ใหญ่บ้าน หรือปราชญ์ชาวบ้าน มาใช้ประกอบในการตั้งชื่อโรงเรียนแสดงให้เห็นความเคารพนับถือบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญอีกประการหนึ่งของชาวเขมร บรรพบุรุษหรือผู้อาวุโสเป็นบุคคลผู้

มีพระคุณและเป็นผู้วางรากฐานในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ให้การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน เป็นบุคคลที่น่ายกย่องสรรเสริญ จึงนำชื่อของท่านมาตั้งชื่อสถานที่ต่างๆรวมถึงชื่อโรงเรียนด้วย เช่น វិ.ហ៊ុន សែន សៀមរាប /ʔiʔsji:3lai hun saen si3mri3p/ คือ มัธยมปลาย ฮุน เซน เสียมเรียบ

4.3.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สังคมกัมพูชาเป็นสังคมเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำเป็นต้องอาศัยพึ่งพาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในการทำการเกษตร ชาวเขมรจึงให้ความสำคัญกับธรรมชาติมาก มีค่านิยมว่าคนต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ จำเป็นต้องเรียนรู้และดำเนินชีวิตให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติจึงจะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมีความสุข อีกทั้งกัมพูชาไม่ใช่ประเทศอุตสาหกรรมที่มีสิ่งก่อสร้างมาก ดังนั้นการกำหนดชื่อสถานที่จึงอาศัยสภาพภูมิประเทศหรือสภาพแวดล้อมที่โดดเด่นเป็นหลัก จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าองค์ประกอบของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบบางส่วนมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณโรงเรียนหรือที่ตั้งของโรงเรียน เช่น น้ำและแหล่งน้ำ พืชพรรณ สัตว์เป็นต้น สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าชาวเขมรให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างยิ่ง เช่น វិ.ស្រែ ណុយ /ʔiʔsji:3lai srae kraɪ/ คือ มัธยมปลาย น่าน้อย และ អនុវិ.ក្របី រៀល /ʔanuʔʔiʔsji:3lai krob3j ri3l/ คือ มัธยมต้น ควายนอนขด ซึ่งหมายถึงลักษณะของควายที่มักมานอนขดตัวอยู่ในบริเวณนั้น

4.3.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับมิตรภาพและความสัมพันธ์

สังคมเกษตรกรรมนอกจากต้องอาศัยพึ่งพาธรรมชาติแล้วยังต้องอาศัยพึ่งพาญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านเพื่อใช้แรงงานด้วยดังนั้นชาวเขมรจึงต้องรักษามิตรภาพและความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้างไว้เพื่อพึ่งพาอาศัยกันในการประกอบอาชีพที่ต้องใช้แรงงานคนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้กัมพูชาเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันขมขื่นเนื่องจากต้องเผชิญกับสงครามกลางเมืองส่งผลให้ประเทศตกอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนมาจนถึงปัจจุบัน เป็นเหตุให้หลายประเทศยื่นมือเข้าช่วยเหลือประเทศกัมพูชาในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นชาวเขมรจึงให้ความสำคัญกับมิตรภาพและความสัมพันธ์กับทั้งผู้คนที่เป็ชาวเขมรด้วยกันในช่วงสงครามที่ต้องอาศัยพึ่งพาช่วยเหลือกัน สำหรับชาวต่างชาติมิตรภาพและความสัมพันธ์มีมาในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือที่มาจากบุคคล องค์กร และโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ ดังนั้นมิตรภาพและความสัมพันธ์จึงเป็นค่านิยมสำคัญประการหนึ่งที่สะท้อนออกมาในชื่อของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเสียมเรียบ เช่น អនុវិ.មិត្តភាព កូសែ ខៀន /ʔanuʔʔiʔsji:3lai mɪttəphi3p kjouse khɔ̌i3n/ คือ มัธยมต้นมิตรภาพ โกยเซ เขวียน คำว่า មិត្តភាព /mɪttəphi3p/ หมายถึง มิตรภาพ และ កូសែ ខៀន /kjouse khɔ̌i3n/ หมายถึง โกยเซ เขวียน เป็นชื่อผู้สนับสนุนโรงเรียนชาวญี่ปุ่น

4.3.2.5 คำนิยมการให้ความสำคัญกับวันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ

จากการศึกษาความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ ทำให้คณะผู้วิจัยได้เห็นค่านิยมของชาวเขมรในการให้ความสำคัญกับวันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญของจังหวัดหรือของโรงเรียนที่สะท้อนผ่านการตั้งชื่อโรงเรียน เช่น **វិ. ១០ មករា ១៩៧៩ /Bi7sji:3lai dop makara muzj poan pram buzn ro:j c3t s3p pram buzn/** คือ มัธยมปลาย 10 มกร 1979 ซึ่งเป็นวันที่จังหวัดเสียมเรียบได้รับอิสรภาพจากรัฐบาลเขมรแดง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ แสดงให้เห็นว่าชื่อโรงเรียนสะท้อนความเชื่อและค่านิยมบางประการของชาวเขมร อีกทั้งผลการศึกษาวิเคราะห์จากงานวิจัยครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการศึกษาภาษาตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์สามารถนำมาใช้ในการศึกษาวัฒนธรรมของมนุษย์ได้จริง

5. สรุปและอภิปรายผล

โครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่พบมากที่สุด คือ โครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอกและคำ คำบ่งบอกที่ปรากฏมี 2 คำ คือ “มัธยมต้น” และ “มัธยมปลาย” เพื่อเป็นการบ่งบอกถึงระดับของโรงเรียน โครงสร้างของชื่อโรงเรียนที่ปรากฏรองลงมาคือโครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอก คำ และตัวเลข โครงสร้างชื่อประเภทนี้เป็นการนำเอาวันที่ เดือน และปีคริสต์ศักราชมาเขียนรวมกัน และบางโครงสร้างชื่ออาจจะประกอบด้วยชื่อโรงเรียนและรหัสตัวเลขต่อท้ายได้ด้วย ส่วนโครงสร้างของชื่อโรงเรียนที่พบน้อยที่สุดคือ โครงสร้างชื่อที่ประกอบด้วยคำบ่งบอก คำ และอักษรย่อ อักษรย่อที่พบมีเฉพาะภาษาอังกฤษเท่านั้นทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของโครงสร้างชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่แตกต่างจากโครงสร้างชื่อของโรงเรียนในประเทศไทย ซึ่งไม่มีคำว่า “โรงเรียน” ปรากฏในโครงสร้างชื่อแต่ใช้คำบ่งบอกระดับของโรงเรียนแทน นอกจากนี้ยังมีการนำวันที่มาใช้เป็นชื่อโรงเรียนสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของชาวเขมรในการให้ความสำคัญต่อเหตุการณ์สำคัญที่ควรจดจำโดยนำไปใช้เป็นชื่อโรงเรียน

เป็นที่น่าสังเกตว่าภาษาที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อโรงเรียนเกือบทั้งหมดเป็นภาษาเขมรทั้งที่ภาษาเขมรนั้นมีคำยืมที่เป็นภาษาบาลีสันสกฤตอยู่จำนวนมากแต่กลับไม่นิยมนำมาตั้งชื่อโรงเรียน ซึ่งแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับชื่อโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของไทยที่นิยมนำภาษาบาลีสันสกฤตมาตั้งชื่อหรือมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของชื่อ นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีเพียงโรงเรียนเดียวเท่านั้นที่ใช้ตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษในการตั้งชื่อโรงเรียนด้วยเหตุผลเพื่อเป็นการยกย่องหน่วยงานที่สนับสนุนโรงเรียน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความเป็นชาตินิยมด้านภาษาของชาวเขมรที่ไม่มองว่าภาษาของตนเป็นภาษาที่ล้าสมัยและพยายามนำภาษาอื่นมาใช้แทนที่ภาษาเขมรโดยไม่จำเป็น นับเป็นการอนุรักษ์ภาษาที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง

ส่วนข้อมูลกลุ่มที่มาและความหมายของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มที่มาและความหมายย่อย เกี่ยวกับชื่อหมู่บ้าน

ชื่อตำบล และชื่ออำเภอ นอกจากนี้ยังพบกลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับชื่อสถานที่ในจังหวัดเสียมเรียบ ถือเป็น การให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งโรงเรียนซึ่งเป็นจุดเด่นที่เข้าใจง่ายต่อผู้คนทั่วไป กลุ่มที่มาและความหมายของ ชื่อโรงเรียนที่พบมากเป็นอันดับที่สองคือ กลุ่มที่มาและความหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนโรงเรียนประกอบด้วย ชื่อบุคคลที่ให้การสนับสนุน องค์กรที่ให้การสนับสนุน และชื่อเมืองที่รัฐบาลให้การสนับสนุน สอดคล้องกับกลุ่ม ที่มาและความหมายเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติของโรงเรียนอันสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับ ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณของชาวเขมรโดยการนำชื่อของผู้ที่สนับสนุนโรงเรียนและผู้ที่มีความสำคัญต่อ ประวัติของโรงเรียนมาตั้งเป็นชื่อโรงเรียนโดยให้ความสำคัญเท่าเทียมกันทั้งชื่อของบุคคลสำคัญระดับประเทศ ชื่อของชาวบ้านธรรมดาทั่วไป ชาวต่างชาติ และองค์กรต่างชาติ

ความเชื่อของชาวเขมรที่สะท้อนจากโครงสร้างของชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบและกลุ่มที่มาและ ความหมายของโครงสร้างชื่อ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาพุทธที่เป็นศาสนาประจำชาติกัมพูชา การรับ ศาสนาพุทธมาจากอินเดียตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 จนถึงปัจจุบันมีอิทธิพลต่อค่านิยมของชาวเขมรซึ่งเกี่ยวข้อง กับหลักธรรมของศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณ ค่านิยมเกี่ยวกับการเคารพ นับถือบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ยังพบค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอันเป็นผลมาจากการมีวิถีชีวิตแบบสังคมเกษตรกรรม และค่านิยมเกี่ยวกับมิตรภาพและ ความสัมพันธ์อันเป็นผลมาจากการที่ประเทศต้องเผชิญกับความยากลำบากของสงครามกลางเมืองและวิถีชีวิต แบบสังคมเกษตรกรรม

ผลการศึกษาที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าภาษาเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และลักษณะการมองโลกของเจ้าของภาษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อและค่านิยมของคนผ่านภาษาหรือการใช้ภาษาของกลุ่มชนนั้นๆ เช่น การศึกษาชื่อเรือประมงใน จังหวัดสมุทรสงครามของ กฤติกา ชูผล (2554) ที่พบว่าชื่อเรือประมงสะท้อนให้เห็นความเชื่อของชาวประมงใน จังหวัดสมุทรสงครามในเรื่องโชคลาภ ตัวเลข สิริมงคล ศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การศึกษานามสกุลของคนไทย เชื้อสายจีนของ วนิดา เจริญสุข (2534) ที่พบว่าการตั้งนามสกุลสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนไทยเชื้อสายจีนใน เรื่องความเชื่อ ความรู้ความสามารถ คุณสมบัติของคน การประกอบอาชีพและความสัมพันธ์ในครอบครัว และ งานวิจัยเรื่องการศึกษาคำเรียกพืชผักในภาษาเขมรมาตรฐานของ สุชาติพิทย์ รัชูปัตย์ (2558) สะท้อนให้เห็น ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสภาพสังคมวัฒนธรรมของชาวเขมรหลายประการที่สอดคล้องกับความเชื่อและ ค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อโรงเรียนในจังหวัดเสียมเรียบ เช่น ระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของชาวเขมรที่มี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับถิ่นที่อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์จาก พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ระบบความคิดและวิถีชีวิตของชาวเขมรที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน และความสัมพันธ์กับชนชาติ ต่างๆ ทั้งหมดนี้คือภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ได้จากการศึกษาภาษาตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ที่ แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่มีอยู่ในสังคมก็มีอิทธิพลต่อระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของชาวเขมรที่มีต่อการใช้ภาษาใน การเรียกชื่อสิ่งต่างๆ เช่นกัน นอกจากนี้คณะผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจและสามารถนำไปศึกษา

ต่อได้ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบการตั้งชื่อโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนว่ามีที่มาและความหมายจากสิ่งใดบ้าง มีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร และการศึกษาการตั้งชื่อสถานที่อื่นๆ ในประเทศก็มักพบสะท้อนให้เห็นความเชื่อและค่านิยมของชาวเขมรที่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเสียมเรียบหรือไม่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤติกา ชูผล. (2554). *ชื่อเรือประมงในจังหวัดสมุทรสงคราม: การศึกษาตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กองเอเชียตะวันออกเฉียง 2. (18 มีนาคม 2558). *คนไทยในต่างประเทศ*. กรมเอเชียตะวันออกเฉียง. กระทรวงการต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2562, จาก <http://www.thaiembassy.org/phnompenh/th/thai-people/21876-.html>
- ทรงธรรม ปานสุก. (2554). *การศึกษาชื่อสถานที่ในราชอาณาจักรเขมร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเขมร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วนิดา เจริญสุข. (2534). *นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิวิมล กาลันสีมา. (2553). *การรู้จำชื่อเฉพาะภาษาไทย: การศึกษาชื่อบุคคล สถานที่ และองค์กร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธาทิพย์ รัชปัดย์. (2558). *การศึกษาคำเรียกพืชผักในภาษาเขมรมาตรฐานตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์ห้อย. (2552). *งานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องคำเรียกรสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเขตภาคเหนือตอนล่าง: กรณีศึกษาในแนววรรณคดีชาติพันธุ์*. พิษณุโลก: ภาควิชาภาษาและคติชนวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2529). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม*. ศาสตร์แห่งภาษา, 6(1), 40-51.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร.

อุบล เทศทอง. (2548). *ภาพชีวิตและโลกทัศน์ชาวเขมร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเขมร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

គេន ង៉ុ (2017). សទ្ទានុក្រមស្ថាននាមខ្មែរ ភាគ១. ភ្នំពេញ.

គេន ង្កៀ (2018). សទ្ទានុក្រមស្ថាននាមខ្មែរ ភាគ២. ភ្នំពេញ.

បញ្ជីឈ្មោះអនុវិទ្យាល័យនិងវិទ្យាល័យនៅទូទាំងខេត្តសៀមរាប ប្រចាំឆ្នាំសិក្សា 2017-2018 របស់មន្ទីរអប់រំ យុវជន និង កីឡា ខេត្តសៀមរាប

ហ្សង់ មីសែល ហ្វីលីពី និងហៀប ច័ន្ទីចិត្រ. (2016). *វចនានុក្រមបរពេញសូរសំឡេងភាសាខ្មែរ ភាសាខ្មែរស្តង់ដារ និងគ្រាមភាសាភ្នំពេញ*. ភ្នំពេញ.

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ. (1967). វចនានុក្រមខ្មែរ. ភ្នំពេញ: ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ.

យ៉ង់ ធី និង ស៊ិន សំណាង. (1999). *ប្រវត្តិនៃការអប់រំបឋមនិងមធ្យមសិក្សានៅកម្ពុជា*. ភ្នំពេញ

ឡុង សៀម. (1997). ស្ថានភាពវិទ្យាខ្មែរ. ភ្នំពេញ: ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ.